

363. Nyíregyháza, Örökösöld
(KÖH 58877)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Sza, N

2010. július 12. és augusztus 4. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a Törzs utca és Pazonyi út között létesítendő összekötő út – tervezett Mátyási út – nyomvonalán. Az út É-i fele mocsaras, fákkal sűrűn benőtt területen halad, mely a gyakori esőzések miatt víz alatt állt. E szakasz É-i felében építési törmelék volt felhalmozva. Régészeti kutatható területnek ezért egyedül az út D-i – a Törzs út felé eső – része bizonyult. A mocsárból itt egy K-Ny irányú homokhát emelkedik ki, melynek K-i felén – a jelenlegi ásatástól kb. 20–30 m-re – egy hosszan elnyúló, késő népvándorlás kori település részletét tártuk fel 2008 nyarán L. Nagy Mártával. A Mátyási út ennek a dombnak a Ny-i oldalát vágta.

Az átlag 17–20 m széles, 180–200 m hosszú szakaszon 26 objektumot tártunk fel. Két császárkori árok mellett a késő népvándorlás kori településhez tartozó félig földbe mélyített, kőkemencés ház, 9 cölöplyuk, valamint 4 szabadtéri kemence és 2 gödör került elő. Az egyik szabadtéri kemence alja a jobb hőháztartás miatt cserepekkel volt kitapasztva. Feltártunk továbbá egy recens árkot, két kérdéses korú gödröt és három természetes jelenséget. Az objektumok többsége igen kevés leletanyagot tartalmazott. Kivételnek a késő népvándorlás kori ház számít, melyben a korszakra jellemző kézzel formált, ill. bekarcolt hullámvonalköteggel díszített edénytöredékeket, vassalakat találtunk. A téglalap alakú kemence a ház ÉNy-i negyedében állt, szája D felé nyílt. Platnija felett kő- és néhány kerámiatöredék hevert.

Munkatársak: Mester Andrea, Szmolár Edit technikusok, Csőke Kitti főiskolai hallgató.

SCHOLTZ RÓBERT

364. Nyírgyulaj, Téglá-Szén-dűlő
(KÖH 74151, 74153)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza

2010. április 27-én helyszíni szemlét végeztünk a Nyírbátor–Nyírgelse–Nyírgyulaj–Nyírvásvári között tervezett szennyvízvezeték nyomvonalán.

A Nyírbátor–Nyírgyulaj településhatár közvetlen előterében egy távvezeték keresztezi a nyomvonalat, majd a határtól és egy a Kerekhalmi útból K-re leágazó dűlőúttól kezdődően, az út által átszelve, annak irányában É felé húzódik a dűlőben talált 1. sz. lelőhelyünk. Déli szélét K-ről egy mocsaras mélyedés határolja, Ny-i fele egy kivágott, parlagon hagyott almásban fekszik; ÉNy–DK irányú, kiterjedése 210×490 m. A felszíni településnyom leletanyaga késő(?) bronzkori és császárkori kerámia.

A dűlőben talált 2. sz. lelőhely K-i szélét szintén vágja a nyomvonal. Ez a Kerekhalmi-tanya (Petőfi Tsz) DNy-i előterében található nádas mélyedés középső részétől Ny-ra indul, de nagyobbik része az említett,

felszámolt gyümölcsös helyén kialakított szántóban található. Északi végétől É-ra mintegy 80 m-re húzódik a tanyához vezető út. Szintén ÉNy–DK irányú, kiterjedése 180×330 m. A telepnyom leletanyaga bronzkori cserepek.

Munkatárs: Mester Andrea gyűjteménykezelő.

PINTYE GÁBOR

365. Nyírmeggyes határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ő, Szk, Sza, Kö

2010. március 11-én és 18-án régészeti helyszínelést végeztünk a település É-i és K-i határában. A vizsgálandó 65 hektáron településrendezési munkákat terveztek. Nyírmeggyes település közigazgatási határain belül regisztrált régészeti lelőhelyek többségét 2009-ben az M49 gyorsforgalmi út építését megelőző terepbejárások idején lokalizálták. Most 4 új lelőhelyet regisztráltunk.

Fehér-tag III. (Petőfi Tsz-től ÉK-re, KÖH 74025): Nyírmeggyes É-i határában, a Hodász–Mátészalka vasúti sínektől K-re, a Meggyes-Csahoji mellékfolyástól D-re, az ún. Öntözött területtől Ny-ra eső terület D-i és DK-i részét az egykori Petőfi Tsz telephelyei foglalják el. Területét egy K-Ny irányú erdősáv osztja két részre. Az erdőtől D-re eső, szántott dombokon egy intenzív leletsűrűségű lelőhelyet regisztráltunk. A kb. 470×370 m kiterjedésű, K-Ny tengelyű lelőhelyen őskori, császárkori és újkori településekre utaló leleteket gyűjtöttünk.

Kovácsok kertje (KÖH 74023): A település K-i részén, a Bogyós-kert és a Szentmiklósi-dűlők közti Kovácsok kertjében található. A kutatási terület K-i felét gaz és napraforgó borította. Felszínét több K-Ny futású homokhát tagolja. A 160×130 m kiterjedésű, É-D tengelyű lelőhelyet a kutatási terület legdélebbi homokdombjának tetején és É-i lankáján találtuk, ahol őskori, császárkori és újkori településekre utaló cserepeket gyűjtöttünk.

Petőfi Tsz-től D-re (KÖH 74027): A Petőfi Tsz-től D-re, a nyírmeggyesi úttól kb. 150 m-re É-ra, egy kisebb homokdomb D-i lejtőjén található. A kb. 230×120 m kiterjedésű, K-Ny tengelyű lelőhelyen őskori, középkori és újkori településekre utaló leleteket gyűjtöttünk.

Petőfi Tsz-től DNy-ra (KÖH 74029): Az előző lelőhelytől É-ra, kb. 150 m-re, egy magasabb domb emelkedik. A dombtetőn és É-i lankáján egy kb. 360×240 m-es, DNy–ÉK tengelyű szakaszon őskori, szkíta, középkori és újkori településekre utaló leleteket találtunk. A két lelőhely hasonló leletanyaga, és a köztük lévő távolság alapján elképzelhetőnek tartjuk, hogy nem két kisebb, hanem egy nagyobb kiterjedésű lelőhelyet alkotnak.

Munkatársak: Bakos János, Mester Andrea technikusok, Szmolár Edit, Svédáné K. Judit és Kiss László rajzoló (Jósa András Múzeum).

SCHOLTZ RÓBERT